

Branislav Dorko, *Okresní vedení NSDAP v Krnově 1938–1945. Struktura a představitelé, Zemský archiv v Opavě, Opava 2021, 168 s.*

Vydavatelská činnost většiny státních archivů se soustřeďuje na regionálně zaměřená periodika, která pro archiváře představují platformu pro prezentaci jejich drobnějších či rozsáhlejších odborných výstupů. Čas od času se však vyskytnou i případy, kdy pouhý sborníkový výstup nestačí. Jedním z nich je i nejnovější publikační počín Zemského archivu (ZA) v Opavě, který v letošním roce vydal monografii vedoucího Státního okresního archivu (SOKA) v Bruntále se sídlem v Krnově Branislava Dorka zaměřenou na problematiku NSDAP v Krnově.

Publikace zaujala autora těchto řádků hned z několika důvodů. Personální politice nacionálně socialistického režimu se jednak věnuje dlouhodobě³⁾ a zabýval se rovněž problematikou významného okresního vedení NSDAP na západě Čech,⁴⁾ jednak spolupracoval na všech dosavadních významných odborných výzkumných projektech, které se v posledním čtvrtstoletí v oblasti vývoje Říšské župy Sudety realizovaly (*Historie okupovaného pohraničí I a II, Kdo byl kdo v Říšské župě Sudety*).

Dorkův publikační výstup je výsledkem zevrubného studia mimořádně dochovaného archivního fondu NSDAP – okresní vedení Krnov, s nímž autor seznámil odbornou veřejnost již na 17. celostátní archivní konferenci v Liberci v roce 2017.⁵⁾ Na severu Moravy mají na dochovanost stranických archiválií z doby okupace vůbec štěstí, což dokládá mj. i výčet archivních fondů okresních vedení NSDAP, který Dorko publikuje na s. 17 a jemuž vévodí zejména opavská okresní stranická organizace s bezmála 75 bm archiválií, což je v rámci českého archivnictví rozsah zcela nevídaný.

Z tematického popisu archiválií je zřejmé, že se ve velkém dochovaly zejména personálie. Proto se stal archivní fond NSDAP – okresní vedení Krnov významným především v rámci naplňování biografické databáze *Kdo byl kdo v Říšské župě Sudety*, na němž se v letech 2004–2008 pod vedením Marka Poloncarze podílelo mnoho českých, moravských i slezských archivářů. A i proto se mohl posléze Dorko zaměřit na důkladný výzkum zmiňovaných

3) Nejnověji Karel ŘEHÁČEK, *Nacionálně socialistická personální politika v letech 1938–1945 na západě Čech*, Sborník Muzea Karlovarského kraje 29, 2021, s. 71–129.

4) Karel ŘEHÁČEK, *NSDAP v Karlových Varech, její struktura a někteří její představitelé v letech 1938–1945*, in: Zdeněk Radvanovský (red.), *Historie okupovaného pohraničí 7*, Ústí nad Labem 2003, s. 173–198.

5) Branislav DORKO, *Archivní fond NSDAP – okresní vedení Krnov*, in: Zdeněk Kravar – Marek Poloncarz – Karel Řeháček (red.), *Německá okupační správa v letech 1938–1945*, Praha 2018, s. 44–59.

archiválií s cílem analyzovat strukturu a personální politiku krnovského okresního stranického vedení.

Na téměř 170 stranách kvalitního odborného, a přitom velmi čtivého textu se mu to podařilo náramně! Práci rozčlenil do tří základních logicky promyšlených oddílů. V prvním vymezil téma práce, zdůvodnil její strukturu, kriticky se vypořádal s prameny a dosavadním zpracováním problematiky a zejména podrobně představil již zmiňovaný archivní fond NSDAP – okresní vedení Krnov. Druhý oddíl se zaměřil na nacistický režim a jeho fungování, kdy po prezentaci obecného vývoje NSDAP v Německu a v Říšské župě Sudety akcentuje Dorko především krnovskou realitu v letech 1938–1945. Třetí, logicky nejobsáhlejší oddíl se pak již věnuje struktuře samotného krnovského okresního vedení NSDAP a jeho představitelům. Dorko v něm analyzuje jak organizaci okresního stranického vedení, tak její součásti, tedy jednotlivé úrovně hierarchie. Publikace obsahuje i další obligátní části odborné práce, tedy řádný poznámkový aparát, seznam použitých informačních zdrojů, seznam zkratek a nezbytné německé resumé.

Je pochopitelné, že se Dorko při studiu neomezoval pouze na archiválii vlastního archivního fondu, ale zohlednil i další archivní soubory svého mateřského archivu (mj. Archiv města Krnov, Landrát Krnov, Hitlerjugend Krnov, SA-Standarte 15 Krnov, SS-Standarte 102 Krnov). Další potřebné informace získával i v mnoha jiných archivech, tuzemských (ZA v Opavě, Státní oblastní archiv v Litoměřicích, Státní okresní archiv Opava) i zahraničních (Bundesarchiv-Lastenausgleichsarchiv Bayreuth), inspiraci nacházel i v dostupné odborné zahraniční i tuzemské literatuře, včetně té regionální. I proto je třeba jeho komplexní pohled na problematiku personálního vývoje NSDAP na našem území jednoznačně přivítat. Podobných prací je z mnoha důvodů stále poskrovnu, takže každý kvalitní výzkumný a publikační počín je nesmírně cenný a přínosný. Vzhledem k již zmiňovanému textovému komfortu bude navíc, i s ohledem na množství publikovaných fotografií a reprodukcí archiválií, jistě přitažlivý též pro laickou veřejnost, což je snad tou úplně nejvyšší přidanou hodnotou, jakou může odborná publikace získat. Národ, který se nedokáže poučit ze své historie, je totiž předurčený k tomu, aby ji prožíval stále znovu. I s ohledem na tematiku Dorkovy práce, recenzované před jejím vydáním dalšími dvěma odborníky na slovo vzatými, Zdeňkem Jiráskem a Zdeňkem Kravarem, bude proto jen dobře, když se stane čtenářsky co nejvíce atraktivní. Přejme to nejen jí a autorovi, ale rovněž nám všem!

Karel Řeháček

